

Stendyngen

Ann-Marie flintblok fra Dalbyover

Indhold

side 3	Formandens klumme
side 4	Referater fra Rügenturen
side 12	Referater fra Dalbyoverturen
side 16	Stenauktion, fotomontage
side 17:	Søjlebasalt i Danmark
side 18:	25-års-jubilæum, fotomontage
side 20	Opsamling Mogenstrup
side 22	Limfjorden I-II, boganbefaling
side 23	Bestyrelsen
side 24	Kalender

Som Tommy skriver i sin klumme, er dette blad lidt anderledes i sin opbygning, end det plejer at være. Vi havde hele efterårsprogrammet klar allerede i maj måned - bortset fra Folkeuniversitetsarrangementerne. I dette nummer er resten af årets arrangementer derfor kun nævnt i kalenderen på bagsiden. Hvis du vil se detaljer, må du kikke i maj-nummeret eller på hjemmesiden www.vendsysselstenklub.dk. Læg mærke til, at vi har fastsat dato for præparationsdag i januar.

Den plads, vi herved har fået tilovers i dette nummer, har vi forsøgt at bruge til at give bladet et lille fagligt løft. Der er således flere beskrivelser af de fund, som medlemmerne har gjort i årets løb, både strandsten og fossiler. Vi håber, det er lykkedes for os at finde en balance, der stiller medlemmerne tilfreds.

Som redaktører har for vane, skal jeg heller ikke undlade at komme med en opfordring til medlemmerne om at bidrage med deres egne indlæg i bladet. Har du noget, du vil have fotograferet, stiller både Tommy og undertegnede sig til rådighed. I den forbindelse vil jeg også lige gøre opmærksom på, at kalenderen 2012 vil omhandle de fund, der er gjort af medlemmerne i 2011. Hvis du har noget, som du mener kan komme i betragtning, skal du ikke tøve med at henvende dig til et bestyrelsesmedlem.

Redaktøren

Formandens klumme

Sensommerens og efterårets aktiviteter har jo længe været i fuld gang. En af de ting, jeg vil nævne her, er foreningens 25-års-fødselsdag, som vi fejrede for nyligt. Det var hyggeligt at møde nye som gamle medlemmer over en dejlig frokost og en god snak. Det var også ret sjovt at se, hvad Poul Erik havde gravet frem af billeder, minder og sjove historier fra de mange år.

Som nogle af jer nok har lagt mærke til, udkommer dette blad lidt senere end normalt. Det skyldes, at vi vil forsøge at omlægge indholdet lidt, således at vi laver to numre, som indeholder henholdsvis forårets og efterårets program. Det tredje nummer vil vi så forsøge at lave som et temanummer, hvor vi går lidt mere i dybden med referater fra vores ture og de fund, der er gjort, både i forbindelse med turene og årets fund i det hele taget. Vi vil også bestræbe os på, at der bliver plads til relevante geologiske artikler og lignende.

Vi er allerede nu i gang med de indledende forberedelser til næste års Kr. Himmelfartstur, så I kan godt sætte kryds i kalenderen. Det er planen, at vi skal en tur til Sjælland denne gang. Der er jo masser af gode lokaliteter for både fossil- og stenfolk. Det er ved at være nogle år siden, vi har været på de kanter sidst, og der er kommet en masse nyt at se på siden da - som f.eks. Geocenteret ved Møns Klint og det nye museum ved Fakse Kalkbrud. Jeg glæder mig allerede.

Jeg ser frem til at møde jer på de kommende møder og ture.

Tommy

STENHUGGERVÆRKTØJ

Vandværksvej 25 - 9800 Hjørring - tlf. 98928366 - 98928382

Turen til Rügen

For ikke at belaste nogen enkeltpersoner for meget blev referenter udpeget ved lodtrækning ved turens begyndelse. Alle takkes for veludført arbejde!

Dag 1

Onsdag den 1. juni mødtes vi kl. 11 ved Otto Duborg i Flensburg. Her var provianteringsmuligheder for enhver smag.

Kl. 12.30 kørte vi til Eiszeitmuseum i Flensburg, hvor fire erfarne stennørder ventede på os *). Alle tre kunne tale dansk. De fortalte bl.a., hvordan samlingen opstod, hvilket formål bygningen tjente i gamle dage - det var vistnok tidligere en hestestald - og hvordan deres stenklub var opbygget. Vi beundrede deres flotte samling af både fossiler og nogle rigtige sten. En del af os købte bøger (billigere end i Danmark), andre lod sig friste af souvenirs fra kiosken. Efter et par timer var det tid til at sætte kursen mod Rügen. Vi aftalte et evt. genbesøg i vores stenklub, før vi tog af sted.

Så kom dagens anstrengende del: Raserei nach Rügen auf der deutschen Autobahn, unterbrochen von: "ca. 10 km Stau auf der E 22 wegen eines Unfalls. Mit einer längeren Wartezeit muss gerechnet werden – Umleitungsempfehlung: Ausfahrt XY...". Ingen af os gik fri for at sidde i kø. Nogle havde fornøjelsen heraf op til 3 gange.

Endelig, mellem kl. 19.30 og 22.00 samme aften nåede vi alle i mål ved skovhyttebyen "Min Herzing" ved Rügens nordkyst, nogle ved hjælp af GPS – andre uden (gæt rækkefølgen!). På målstregen blev vi modtaget med åbne arme og knus af Henrik og Sven, som var kørt forud til Rügen. En velbliggende hytte – kun tre minutter fra en dejlig sandstrand – ventede på os trætte stenentusiaster.

Mie og Hugo

*)

Hans-Jürgen Peter (fotoet), har især samlet ammoniter, mollusker og fisk i Sydtyksklands Jura-områder. Speciale: fluorescerende mineraler fra Tyskland og USA.
Gerhard Bockhorn, har som dreng samlet mineraler i Fichtelgebirge, samler nu stenalderredskaber i Schleswig-Holsten og Sønderjylland.
Ekkehard Börner, samler mineraler fra de tyske og østrigske Alpeområder.
Sielaß, samler sammen med sin kone fossilspecialiteter i Østersøblokke.

Dag 2

En flot morgen med sol. Efter at have hvilet ud efter en lang køretur var det herligt at stå op til dejligt vejr i nogle fine hytter. Morgenkaffen blev indtaget, og vi var parate til at se på omgivelserne omkring hytterne. Hytterne var placeret imellem træer, så vi havde dejlig læ og kunne alligevel finde sol på den lille terrasse foran hytten, og der var kun få meter til stranden via en trappe.

Dagen startede med besøg på Rügen Kreidemuseum i Gummanz. Museet var indrettet i resterne af produktionshallen fra et gammelt kalkværk, hvor en tredjedel af hallen er bevaret. Et rigtig flot museum med information om tidligere produktion og arbejdsforhold og mange fotografier. Af særlig interesse for os var der en flot udstilling af fossiler fra den lokale kalkgrav. Her var rigtig mange flotte ting fra kalken, arrangeret i flotte montrer med oplysninger om arter, alder og andre gode forklaringer. Udendørs var der en udstilling af

de gamle værktøjer, som blev anvendt til brydning af kalken. Her var tipvogne, transportører, kværne til findeling af kalken og meget andet. Også her var udstillingen suppleret med gode oplysningstavler. Endelig var der mulighed for via et gangsystem og trapper at bevæge sig ned i dele af de gamle kalkgrave, uden dog at få mulighed for at grave i skrænterne. Et virkeligt flot museum, som var et besøg værd.

Efter besøget på kridtmuseet kørte vi videre til Königsstuhl, som er en del af Jasmund Nationalpark, beliggende i den nordøstlige del af Rügen. Naturparken er med på UNESCO's verdensarv-liste. Königsstuhl er en 118 meter høj kridtklint helt ud mod Østersøen. Klinten strækker sig et langt stykke langs stranden, og stranden nedenfor er et Eldorado for os stensamlere. Der er muligheder for at finde både flotte fossiler og ledeblokke. Adgangen til stranden foregår ad en lang trappe. På stranden fordelte selskabet sig hurtigt efter interesser, fossil-samlerne gik løs ved kridtklinterne, og strandstensamlerne koncentrerede sig om de mange sten langs vandkanten. Det blev en meget fin dag på stranden med mange fund. Selv fandt jeg et flot søpindsvin, eller rettere, som du ser på fotoet (næste side), en del af det.

Efter hjemkomsten til hytterne efter en virkelig god dag var der samling på parkeringspladsen, hvor dagens fund blev fremvist, og der blev sat navn på det fundne. En virkelig god ide med denne samling og præsentation af dagens fund.

Poul Erik

Stereocidaris pistillum

Stereocidaris hører til de regulære søpindsvin, som kendetegnes ved, at gattet er placeret inden for topfeltet, der oftest består af 5 plader. Modsat i bunden sidder munden, der har et veludviklet kæbeapparat med tænder (Aristoteles lygte). De regulære søpindsvin har kalkplader, der sidder parvis med 5 sæt af hver type. De består af ambulacralplader med små porer til sugefødder og interambulacralplader med vorter med kugleledsforbundne pigge, som bruges til forsvar og til at gå på. Slægten hører til ordenen *Cidaroida*. Cidariderne er den eneste større gruppe af søpindsvin, der kendes helt fra palæozoisk tid til nutiden. Deres udvikling kulminerede i mesozoisk tid. I dag findes der enkelte arter i det indopacifiske område og nær Antarktis. De nutidige cidarider er temmelig passive dyr, som kun bevæger sig langsomt. De findes mest på lav dybde og hård bund. De ernærer sig af alle slags bunddyr: ledorme, bløddyr, foraminiferer, svampe, o.s.v. De kan knuse hårde skaldele med tænderne. De er mere kugleformede og har større plader end f.eks. *Phymosoma*. *Stereocidaris* ligner meget den nærtstående slægt *Temnocidaris*. Det runde felt, der omgiver vorten, hvorpå piggene sidder, er dog forholdsvis større på *Stereocidaris*. Piggene på *Stereocidaris* er lange og kraftige, ofte udvidet i spidsen. Piggene kan variere en del afhængigt af, hvor på dyret de sidder. Isolerede pigge er almindelige i skrivekridt- og danienlag i Danmark. Levede i øvrigt fra Kridt til i dag. Hele eksemplarer er sjældne, men kan findes både i Rørdal, Stevns, Møn og ikke mindst på Rügen, hvor Poul Erik var så heldig at finde et rimeligt helt eksemplar.

Tag

Mange fik hænderne fulde

Hugo var tydeligvis stolt af sit fund! - Og af at have båret det (sammen med flere andre rimelig store blokke) op ad de mere end 450 trin nede fra stranden.

Det drejer sig om en grå finsk rapakivigranit, som formentlig stammer fra det finske fastland, omend lignende blokke findes på de nordøstligste Ålandsøer, og i praksis er det næppe muligt at skelne mellem disse med 100% sikkerhed.

Det drejer sig om en porfyrisk granit med en mikrogranitisk, brunliggrå grundmasse og afrundede feldspatstrøkorn i blegrøde og gulliggrå nuancer. Enkelte af kalifeldspatstrøkornene har utydelig ring af plagioklas. Herudover er der små, lysegrå, korroderede kvartsstrøkorn.

Det var sådanne blokke, vi havde regnet med at finde på Rügen. Selv om der var flere fund, er der ingen tvivl om, at Hugos var det flotteste.

Grå, finsk rapakivigranit

Efter nogen ventetid var der Jägerschnitzel og Bratkartoffeln!

Dag 3

Vi stod tidligt op og kørte den korte tur til Putgarten, hvorfra der var en lille gåtur på omkring 1 km til 'Fischerdorf Vitt'. Alternativt kunne man tage 'toget' derned. William og jeg havde allerede aftalt, at vi ville gå ned til stranden og tage 'toget' på vej tilbage igen. Henrik lavede først et lille oplæg ved et kort over området, og derefter smuttede jeg tilbage til bilen for at hente mit fotoapparat, som jeg havde glemt. Da jeg kom tilbage, var de andre gået, og William og jeg begav os mod Kap Arkona, for jeg havde i hovedet, at det var der, vi først skulle hen.

Man kan næsten ikke komme længere mod nord på Rügen end til fyrtårnene på den nordlige spids ved Kap Arkona. Det var vist et populært turistmål at dømme efter cafeerne i området ved fyret. I øvrigt kunne man også komme op i tårnene for at nyde udsigten, men det havde vi ikke tid til, da vi skulle mødes med de andre i gruppen og finde nogle sten. Så gik vi ned ad trappen til stranden, hvor vi slet ikke fandt nogen fra vores stenklub. Til gengæld opdagede vi, at ruten langs kysten til fiskelejet Vitt var temmelig besværlig med en stejl kyststrækning belagt med kampesten, som var placeret for at beskytte spidsen af Kap Arkona og dets fyrtårne mod havets erosion. Vi klatrede ovenpå dem en par hundrede meter, indtil vi nåede en ganske smal strand med flere store og mindre bunker af kridt- og moræne- nedskred fra klinten ovenover. Det var en meget spændende tur.

Endeligt klatrede vi over den sidste bunke af nedskredne materialer og kunne se en lidt mere åben og bred strand og vejen til Vitt, hvor resten af gruppen undersøgte stranden. Først talte vi med Susanne, som fik lyst til at gå videre langs stranden, hvor vi har lige var kommet fra, og undersøge kalkklipperne der. Hun ombestemte sig dog, da Wil-

liam viste hende, hvilke forhindringer hun skulle over for at nå den smalle strand i retning af Kap Arkona.

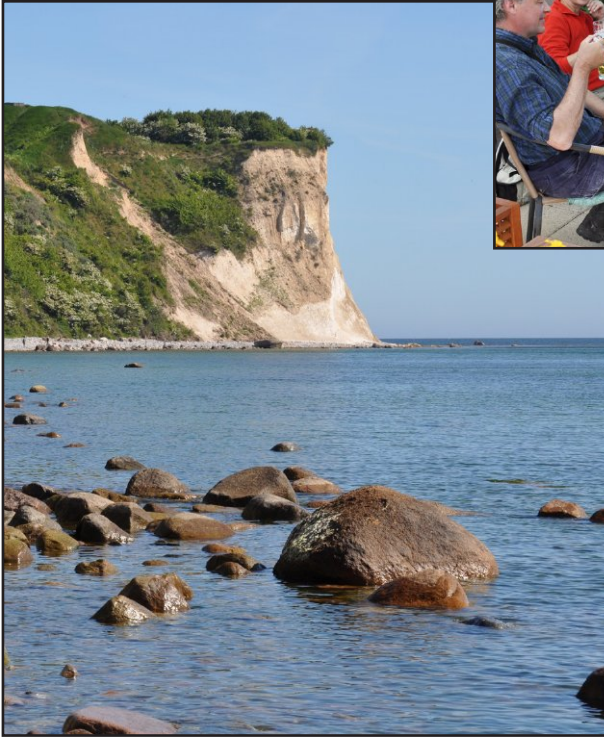
Så var William og jeg endelig forenet med stenklubben og så flere strandsteninteresserede, der stod omkring en blok Vaggeryd-syenit, som var for stor til at bære hjem. Sven måtte nøjes med at tage nogle billeder til minde om en usandvanlig flot sten.

Henrik viste os en virkelig fin ammonit, fundet som løs sten på stranden – utrolig heldigt at den sådan lige kom til at ligge ved Henriks fødder, klar til at blive samlet op denne dag.

William fandt en udmærket fossil østers (*Pycnodonte*) ved at grave i bunken af løst kridt ved foden af kridtklinten, og så var vi på vej tilbage til Vitt, hvor der var tid til at sidde på en café med en 'Rostocker' øl og en is, inden vi tog toget tilbage til Putgarten.

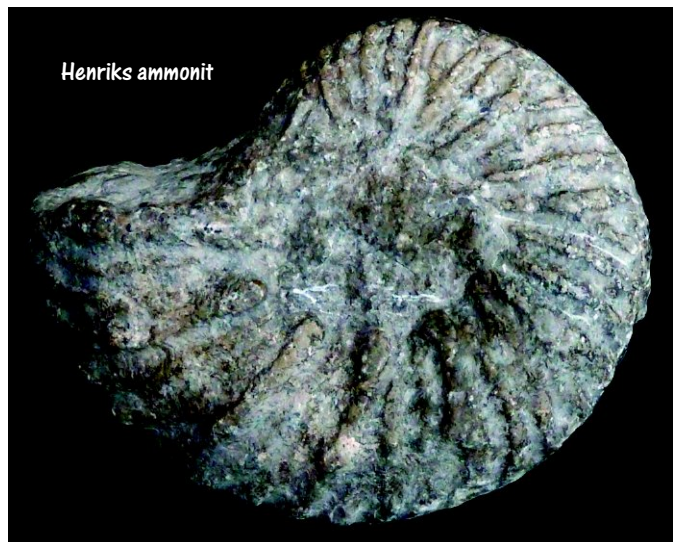
Ud over sten og fossiler er Rügen absolut le-
ringsdygtig i smuk natur og læskedrikke.

Sven fandt denne meget strørkornrige kvartsporfyrr med svagt lyserøde kalifeldspatstrørkorn, som måler op til 2,5 cm. Derudover er der mange mindre gulligrønne plagioklasstrørkorn og mange lysegrå kvartstrørkorn. Det drejer sig om en Rödökvartsporfyrr, som findes i mange afskygninger, men denne er en af de typiske. Som så mange andre Rödöblokke indeholder den mange små kalkspatudfældninger og bruger derfor livligt med saltsyre.

Lone genbeviste sin forkærlighed for store og spektakulære sten ved at hjemføre dette pragteksemplar af en finsk rapakivigranit med op til 8 cm store kantede og runde, perthitiske kalifeldspatkrystaller. Der er ingen af disse, som har plagioklasring, og derfor må den rubriceres som en pyterlit og ikke en viborgit. Så store "øjne" kendes ikke fra Ålandsøerne, så stenen stammer sandsynligvis fra Viborgmassivet ved den finsk-russiske grænse.

Ammonitten er fundet under moræneklinten ved Vitt, syd for Arkona.

Da den er ret velbevaret, må den kort forinden være udvasket af morænen.

Den formodes at stamme fra Juraaflejringer, men er endnu ikke undersøgt nøjere.

Dag 4

"Yet another sunny day at the beach". Ja, solen skinnede, men vi gik på nordsiden og så ikke meget til den. Stranden ved Lohme var ikke den letteste at gå på, så vi var nogle stykker, der ikke kom ret langt hen ad den.

Der blev gjort en del gode fund. Således fandt Karel et flot eksemplar af Stockholmpletkvartsit, Sven en hvid rapakivi, Grete et turban-søpindsvin (se foto og omtale under Dalbyover-turen) og Susanne en chiasma-sandsten samt flere søpindsvin og vættelys. Henrik havde fundet to sandsten med mange fossiler, som han forærede til William som belønning for hans iver og ihærdighed med indsamling af fossiler og sten.

Henad 20-tiden spiste vi sammen ved de medbragte borde på "udescenen" og havde en hyggelig aften. Ved solnedgangstid gik vi ned på stranden, hvor William tog bad, mens solen gik ned.

Jørn

Dag 5

Søndag den 5. juni tog vi afsked med vores dejlige hytte i feriebyen "Min Herzing" i Bakenberg. Fantastisk natur, fugleliv og vand! - OG naturligvis masser af sten. Vi gik til parkeringspladsen kl. 10 som aftalt, hvorefter turen gik til Boltenhagen.

Vi fulgtes med Henrik og Marit og Tommy og Ann-Mari og nåede efter nye trafikproblemer frem til parkeringspladsen ved Boltenhagen. Det var søndag, og der var mange flere mennesker end da Henrik havde set stedet på vejen ned. Herefter gik vi ned til vandet, nogle gik helt ud til Boltenhagen. Nogle var taget tidligere af sted, så de var der allerede. Tommy ledte selvfølgelig efter fossiler, og hvad tror I? Naturligvis fandt han noget, selv om han var lige ved at smide stenen væk. I sidste øjeblik bemærkede han dog en Orthoceratit på undersiden.

Som aftalt mødtes vi ved bilen kl. 14, hvorefter turen gik hjemad. Selvfølgelig skulle vi handle ved Otto Duborg. Vi lånte Ottos stole og bord, hvorefter vi spiste vores medbragte mad og min hjemmebagte kage - jeg tror, Tommy kunne li' min kage.

Desværre var der mange, vi ikke fik sagt farvel til. Det er hermed gjort. Tak for en god tur.

Jytte

Strandfogedgaarden

Også i år havde vi sammen med Vendsyssel Historiske Museum aktivitetsdag på Strandfogedgaarden.

I år suppleret med en tur til stranden med naturvejleder Jakob Kofoed.

Fremmødet var beskedent, og vi overvejer arrangementets fremtid.

Fossiltur til Dalbyover

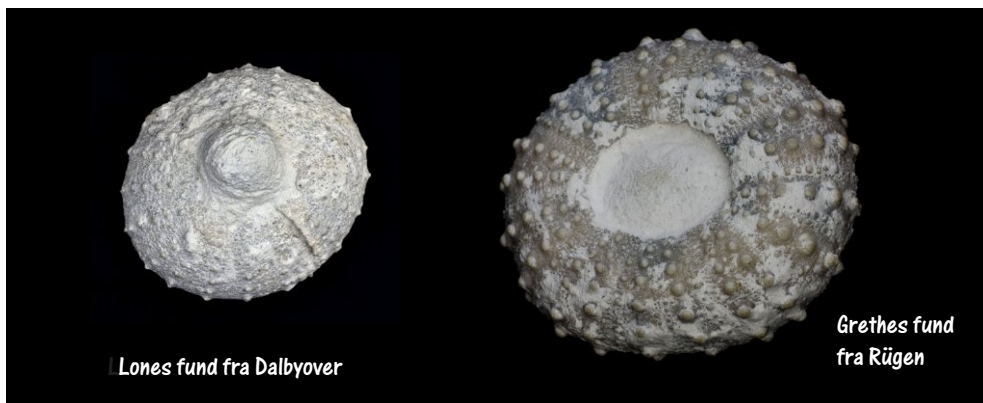
Lørdag den 13. august var vi på besøg i kalkgraven i Dalbyover. For nylig er kalkgraven blevet åbnet for offentligheden. Det er Randers Kommune, der har stået for det. Der er lavet skiltning og foldere, og så er der sat bænke op ved parkeringspladsen. Trods det gode vejr var der kun mødt 8 medlemmer op til turen, men ved et tilfælde havde Fynske Fossilsamlere valgt at besøge stedet samme dag og på samme tidspunkt. Det var rigtig hyggeligt at møde dem og få en god fossilsnak.

Der blev fundet rigtig mange flotte og velbevarede søpindsvin af arten *Echinocorys sulcatus*, som stedet er kendt for. Ud over det blev der gjort et par rigtig gode fund. Lone fandt et helt perfekt turbansøpindsvin af arten *Phymosoma*. Susanne fandt en søliljestilk som formentlig er *Isselicrinus*. Det er i sig selv ikke usæd-

vanligt, men denne her er seksstrålet, og det er ret sjældent. Ann-Mari fandt nok det mest spektakulære fossil, nemlig en flintblok, som indeholdt ikke mindre en fem *Echinocorys* og to *Phymosoma* med et antal pigge. Desuden indeholdt den en del søliljestilke. Denne flotte blok kan ses på forsiden af bladet.

Tommy

Turbansøpindsvin (*Phymosoma*)

Slægten hører til de regulære søpindsvin. Læs mere om disses opbygning på side 6 under "*Stereocidaris pistillum*". Piggene på *Phymosoma* er lange, spidse, glatte, cylindriske eller flade. Regulære søpindsvin lever oven på havbunden eller på klipper. *Phymosoma* levede både på blød slambund og på hårdere bund, som f.eks. mosdyrbaner. *Phymosoma* har en cirkulær skal, der er stærkt afladet. Mund- og topfelter er meget store og næsten ens i størrelse. Kaldes også for "turbansøpindsvin". Isolerede pigge er almindelige i skrivetridt- og Danienlag i Danmark.

Tommy

Sølliljestilke i Dalbyover Kalkgrav

Har man gået tilstrækkeligt længe i tippens brokker for at lede efter de velbevarede søpindsvin, kan fødderne finde lidt ro langs de skrå skrænter mod øst, hvor der ved lidt nærmere eftersyn findes talrige stykker af sølliljestilke.

Sølliljer – eller Crinoider – hører til pighuderne og er i familie med søstjerner og søpindsvin. På trods af navnet er der altså tale om dyr. Sølliljerne står oftest fast på havbunden og har altså et rodsystem til at stabilisere den lange stilk. Øverst sidder et bæger med arme, som bruges til at indfange plankton, som er dyrets næring. Både mund og gat sidder på oversiden af bægeret.

De rester, vi finder af sølliljer, er næsten altid dele af stilkene, en del af dyrets indvendige skelet, som består af mange små kalkplader. Stilken og resten af dyret var dækket af blødt væv, og når dyret døde, gik vævet hurtigt i opløsning, og delene faldt fra hinanden. Derfor finder man meget sjældent større sammenhængende søllilje-fossiler – det ville kræve en omgående tildækning, fx i form af en slamstrøm.

For Danienet i Dalbyover nævnes oftest kun én art i litteraturen, nemlig *Issellicrinus paucicirrus*. Dens stilke ligner i tværsnit nærmest en blomst med 5 indkrængede dele. For mig at se ser det dog ud, som om der er en type mere – den er cirkelrund i tværsnittet og minder mest om et vådt cigaretskod – uden filter. Bl.a. Palle Gravesen nævner da også arten *Bourgeticrinus danicus* fra samme periode. Disse to arter blev helt tilbage i 1913 opstillet af Brünnich Nielsen i afhandlingen 'Crinoiderne i Danmarks kridtaflejringer', og hvis et stenklubmedlem ligger inde med et eksemplar af afhandlingen, vil det være meget interessant at kigge den nærmere efter i sømmene (især tavlerne). Ikke alt kan findes på internettet.

Jeg var så heldig at finde en lidt sjælden sag, et stykke fra en mutant af *Issellicrinus paucicirrus*. Stilken var ikke 5-delt som alle de andre, men 6-delt (se endefladen på ill.). Ofte ser man på stilkene små huller efter forgreninger, der ved omdannelsen til fossil er faldet af. Dette eksemplar udmærkede sig yderligere ved at have sådan en forgrening vedhæftet – bukket ind over enden af stilkstykket. Den sidder med 5 meget små stilkled fæstnet til en kalkrest (se ill.).

Susanne

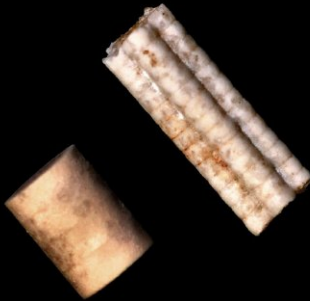

Større stykke af stilk (7,5 cm), indlejret i flint og forkislet kalk

Forgrening med 5 små led bukket rundt om enden af stilk (3,5 cm),
Isselicrinus paucicirrus

Samme stilkstykke, set
fra modsatte ende - en
6'er

To arter?
Set fra siden og fra oven

Stenauktion

Stenauktionen var ikke begunstiget af særlig godt vejr, men der var rimeligt fremmøde, og der blev solgt for næsten 3.000 kr. - et godt tilskud til foreningens økonomi. Poul Erik og Joan var sikkert også tilfredse med at slippe af med noget af alt det, de har opmagasineret!

Søjlebasalt i Danmark

På en tur til Hindsholm i august måned besøgte Marie og jeg den såkaldte "Røde Strand" ved Bøgebjerg.

Årsagen til, at den kaldes således, er, at man finder rigtig mange baltiske blokke på stranden, især Ålandsblokke og rød Østersøkvartsporfyr. Vi fandt da også mange af disse, og sjovt nok en del Nordingrågranitter, som jeg omtalte i sidste nummer af Stendyngen. En rigtig flot Rödörapakivi blev det også til.

Det imidlertid mest spændende fund besluttede vi os til at lade blive liggende: To meterstore basaltblokke, som formentlig først for nylig var faldet ud fra klinten. Som det ses på fotoet, kan man tydeligt se det hexagonale mønster i skrumperevnerne i basalten. Helt så flot som på Giants Causeway i Nordirland (foto til højre) er det vel ikke, men absolut et spændende fund.

Sven

25-års-jubilæumsfrokost

Men så sagde
Flemming Geil også:
"Jeg kender ikke de
mennesker!"

Rygepause - også
for ikke-rygere

Jeg fandt engang
én, der var SÅ stor,
- og så var det endda
en rigtig sten!

Du skal nok
blive en god fossi-
list, hvis du gør dig
umage!

Det kunne være, at
man skulle prøve ham
slagteren i Farsø!

Gad vide, hvor
mange af os der
siddet her om 25
år?

Mogenstrup - opsamling

Krabbe (*Coeloma* sp.)

Som de fleste andre krebsdyr har krabber ikke ændret sig meget, siden de dukkede op, og de fleste fossile former er derfor nært beslægtede med de nutidige. Slægten *Coeloma* ligner da også den nutidige strandkrabbe. *Coeloma* kendes på det brede, næsten firkantede skjold, der deles af nogle længde- og tværfurer. Slægten findes både i oligocæne (Mogenstrup) og miocæne (Gram) lag. De mest kendte er dem, vi finder i krabbepollerne ved Mogenstrup og Lyby.

Pelikanfodssnegl (*Drepanocheilus speciosus*)

Navnet på denne snegl skyldes den svømmefodsagtige forlængelse af mundingslæben på de fuldt udviklede eksemplarer. Yngre individer har ikke denne forlængelse, de kan i stedet kendes på de kantede vendinger med afrundede knuder og fine spirallinjer.

Pelikanfodssneglen er klart den mest almindelige snegl i det oligocæne glimmerler ved Mogenstrup og Lyby. Den findes her både som enkeltfund, og mange eksemplarer sammen i kongrektioner.

Sjældne snegle fra Mogenstrup

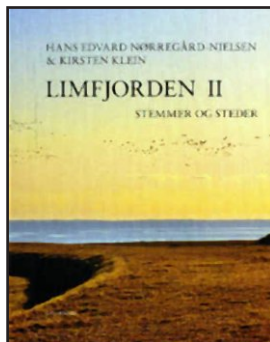
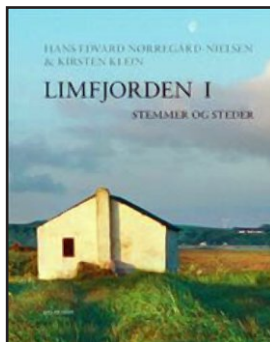
Searlesia dentifera

På turen til Mogenstrup blev der fundet 2 snegle af den ifølge Ingemann Schnetler sjældne art: *Searlesia dentifera*, det er nummer 3 og 4 fra venstre på billedet. En tredje snegl, som blev fundet, er muligvis: *Scaphella siemsseni*, men den er endnu ikke endelig bestemt, det er nummer 2 fra venstre. Jeg tror, det var Susanne eller Alice, der fandt den? Det vil være fint at få taget nogle bedre billeder af den, så vi kan få den endelig bestemt.

Selv om det falder lidt uden for dette blads sædvanlige rammer, kan redaktøren ikke lade være med at anbefale dette pragtværk om Limfjorden, som vi jo alligevel som stenmennesker ikke kan lade være med at have et særligt forhold til. - Og så er prisen oven i købet næsten latterlig lav takket være tilskud fra diverse fonde.

Hans Edvard Nørregård-Nielsen: Limfjorden I - II, Stemmer og steder 850 sider, 500 kr. Gyldendal

Pressen skrev:

“Hans Edvard Nørregård-Nielsen og fotografen Kirsten Klein har skabt et pragtværk om landet ved Limfjorden. Et monumentalt erindringsbillede af Limfjordslandet.”

****** Rune Engelbreth Larsen, Politiken*

“Hans Edvard Nørregård-Nielsen har skrevet en fantastisk bog om Limfjorden og egnene langs den. Henvisninger til billedkunst og litteratur blander sig med erindringer, personlige iagttagelser af landskabet og kritik af tidsånden - og så har Kirsten Klein illustreret den med vidunderlige billeder.

Sproget er et kapitel for sig. Hans Edvard Nørregård-Nielsen skriver ganske enkelt bedårende. Med dette magtfulde bogværk har Kirsten Klein og Hans Edvard Nørregård-Nielsen givet Limfjorden og egnene omkring den en stemme, man ikke vil kunne glemme.”

****** Torben Weirup, Berlingske*

“Pragtværk om Limfjorden af Hans Edvard Nørregaard-Nielsen og fotograf Kirsten Klein.”

****** Bente Scavenius, Børsen*

“Limfjorden – stemmer og steder” har sine mest uforglemmelige øjeblikke, netop når det beskrevne er tættest forbundet med forfatteren – og hans evne for slående og mindeværdige formuleringer står i fuldt flor. Hvad mere kan man ønske sig?”

Claus Grymer, Kristeligt Dagblad

“En mega præstation, der som egnbeskrivelse og som kulturhistorie værdigt står ved siden af værker af Achton Friis og Johannes V. Jensen med flere. Kirsten Kleins mageløse fotografier kan løfte det hele ind i en åndfuld sfære.”

Ole Nørlyng, Weekendavisen

Vendsyssel Stenklubs bestyrelse

Formand	Tommy Hatting Sørensen Tlf: 98 39 20 84 E-mail: tommy.h.sorensen@mail.dk	Gerdavej 1, 9520 Skørping
Næstformand	Erik Arentsen Tlf: 24 40 91 27 E-mail: 423woeldike@gmail.com	Vangs allé 6, 1 th 9000 Aalborg
Kasserer	Poul Erik Friis Tlf: 98 96 34 31 E-mail: pef@nordfiber.dk	Ugiltvej 758 9800 Hjørring
Sekretær	Susanne Schmidt Tlf: 98 18 53 66 E-mail: sschm@daks.dk	Revlingebakken 40 9000 Aalborg
Redaktør/webmaster	Sven Madsen Tlf: 98 39 30 66 E-mail: sm@dadlnet.dk	Stentofte 62 9520 Skørping
Bestyrelsesmedlem	Allan Andersen Tlf: 51 22 07 05 E-mail: aljo@privat.dk	Åkandevej 23 9800 Hjørring
Bestyrelsesmedlem	Torben Dencker Tlf: 64 64 60 50 E-mail: tode@famdyr.dk	Hestbækvej 85 9640 Farsø

Vendsyssel Stenklubs hjemmeside:

www.vendsysselstenklub.dk

Stendyngen er medlemsblad for Vendsyssel Stenklub og udkommer tre gange om året.

Andre stenklubbers medlemsblade bedes sendt til redaktøren af Stendyngen.

Kontingent

Enkeltperson	180 kr.
Par	270 kr.
Pensionist (over 65 år)	120 kr.
Pensionistpar	180 kr.
Studerende	120 kr.
Unge under 18 år	120 kr.

Deltagelse i Vendsyssel Stenklubs arrangementer sker på eget ansvar

Den kommende tid i Vendsyssel Stenklub

24. oktober: Meteoritter og hvad deraf følger!

29. oktober: FU: Mesozoikum på Bornholm

1. november: FU: Søpindsvin

2. november: FU: Spektakulære molerfossiler

5. november: Fossiltur til Mors

14. november: Sten på bordet

21. november: FU: Om nye danekræ fra Faxe og Stevns

28. november: Fossilaften - Danske søpindsvin

12. december: Julehygge

21. januar: Præparationsdag